

Iedereen doet maar wat

Neurootje

Nooit de tegelranden raken, alle knuffels op een rij. Moet je meegaan in de dwanggedachten van je kind?

Illustratie Claudie de Cleen

Met één been op de stoep, en één been in de goot, en als ik dat niet doe, dan ben ik morgen dood.' In dit bekende Kinderen voor Kinderen-liedje komen het soort dwanggedachten voorbij dat we allemaal weleens hebben gehad. Een vriendin vraagt zich af in hoeverre ze moet meegaan in de neurotische ideeën van haar dochter.

Het meisje (3) rangschikt haar knuffels op een specifieke manier op de bank. Niemand mag ze aanraken, anders wordt ze woest. Haar moeder vraagt zich af: 'Verplaats ik haar knuffels zodat ik normaal kan zitten of moet ik haar wensen respecteren?'

Dit zeggen de deskundigen

Kinderen tot 6 jaar kunnen nog niet goed onderscheid maken tussen werkelijkheid en fantasie. Deze fase wordt ook wel 'magisch denken' genoemd, waarbij een kind gelooft dat de eigen gedachten en handelingen de wereld kunnen beïnvloeden. 'Er gebeurt iets naars met mijn moeder als ik op de randjes van een tegel loop', geeft jeugdpsycholoog Tamar de Vos-van der Hoeven van Opvoedadvies.nl als voorbeeld.

Het kind uit het voorbeeld voelt zich zo betrokken bij haar knuffels dat ze het belangrijk vindt dat ze op een goede manier bij elkaar zitten, zegt De Vos-van der Hoeven. 'Niet op een harde stoel bijvoorbeeld, en beer niet naast konijn.'

Rituelen, zoals het rangschikken van knuffels, geven houvast. 'Jonge kinderen kunnen zich overdonderd voelen door de overgang van de veilige wereld in huis naar de buitenwereld', zegt de jeugdpsycholoog. 'School of de opvang is spannend. Met een ritueel krijgen ze grip op de situatie. Daar is niets mis mee.'

Hoe weet je zeker dat er niet méér speelt? Voor een peuter of kleuter is het normaal om overstuur te raken als de zaken net wat anders lopen dan ze voor ogen hadden. 'Als een 8-jarige helemaal van de kaart is, dan kan dat een signaal zijn dat er misschien iets anders aan de hand is.' Echte dwangstoornissen ontstaan meestal zo rond het 10de levensjaar.

Ouders kunnen kijken op welk moment die neurotische rituelen zich voordoen. 'Vlak voor het slapengaan proberen kinderen vaak de aandacht van papa of mama zo lang mogelijk vast te houden. Dus wordt er elke keer iets nieuws bedacht. Het gaat dan niet om die knuffels, maar om het rekken van tijd.'

Zo pak je het aan

Het heeft geen zin om fel tegen de onlogische wensen van jonge kinderen in te gaan. 'Dat is hetzelfde als tegen een peuter zeggen: 'Er zitten geen monsters onder je bed' en er dan van uitgaan dat die boodschap aankomt. Je miskent de emoties, waardoor een kind zich onbegrepen voelt.'

Wanneer je kind overstuur raakt omdat een knuffel is verplaatst, raad de expert aan om die bui even uit te zitten. 'Kinderen worden op zo'n moment overspoeld door emoties, dus praten heeft weinig nut. Kijk of je kind zich laat troosten. Zo niet, blijf in de buurt en laat hem of haar gewoon boos zijn of huilen.'

Begrip tonen betekent echter niet dat je alles maar toelaat. Want een bank vol pluchen beesten waardoor je zelf niet meer kunt neerploffen is natuurlijk niet de bedoeling. 'Maak de afspraak dat de knuffels aan de kant gaan als er iemand wil zitten. Als niemand anders aan de knuffels mag komen, moet je dochter het zelf doen.' Bedenk samen een leuke alternatieve plek.

Het is belangrijk dat ouders niet te veel meegaan in de fantasieën, zegt De Vos-van der Hoeven. 'Juist voor kinderen die dergelijke rituelen nodig hebben, is het fijn om grenzen en structuur aangeboden te krijgen.'

Gaat het puur om tijdrekken vlak voor het slapengaan? 'Zeg dat je ziet dat je kind steeds iets nieuws verzint. Als er een extra liedje moet worden gezongen, prima, maar dan is er minder tijd voor een verhaal.' Zo geef je je kind ruimte, maar ben je niet drie kwartier bezig.

Anna van den Breemer

a.vandenbreemer@volkskrant.nl